

Біобібліографія президента НАН України академіка НАН України Б. Є. Патона / [НАН України, Ін-т електрозварювання ім. Є. О. Патона ; уклад.: Л. В. Беляєва та ін.]. — К. : *Наук. думка*, 2008. — 623 с.

Значним надбанням української персональної бібліографії стала спільна праця колективу Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона та співробітників Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського

Національної академії наук України "Біобібліографія президента НАН України академіка НАН України Б. Є. Патона", що побачила світ у ювілейний для академіка і Академії 2008 рік. Діяльність такої видатної особистості — благодатний матеріал для роботи бібліографів, що дає змогу висвітлити не тільки життєвий шлях і наукові здобутки однієї людини, а й відображає значний період розвитку всієї української науки.

Видання можна назвати унікальним, що вирізняється серед багатьох подібних бібліографічних посібників високоякісним поліграфічним оформленням, обсягом опрацьованого матеріалу, структурою.

Показчик відкривається великою передмовою "Життєвий та творчий шлях Бориса Євгеновича Патона", написаною академіками І. Походнею та В. Лебедєвим, доповненою великою кількістю унікальних фотографій, які відтворюють не тільки етапи становлення вченого, організатора науки, громадського діяча міжнародного масштабу, а й життя звичайної людини, з усіма його великими та малими подіями.

Важливим структурним елементом, обов'язковим для такого виду видань, є розділ "Основні дати життя та діяльності Б. Є. Патона", де з максимальною повнотою висвітлено сторінки біографії вченого, відомості про одержання вітчизняних та міжнародних нагород, присвоєння почесних звань.

Власне бібліографічний показчик (3629 записів) складається з двох розділів: "Література про життя і діяльність Бориса Євгеновича Патона" та "Хронологічний показчик праць Б. Є. Патона".

У першому розділі "Література про життя і діяльність Бориса Євгеновича Патона" за хронологією подано 373 бібліографічні записи з 1948 по 2007 роки, що відображають картину широкого резонансу, який супроводжував діяльність вченого буквально з його перших кроків у науці. Тут представлено як вітчизняні, так і зарубіжні публікації в енциклопедичних, довідкових виданнях, статті з офіційної,

наукової, громадсько-політичної періодики, окремі видання, присвячені Б. Патону.

Найбільший за обсягом другий розділ "Хронологічний показчик праць Б. Є. Патона" розпочинається бібліографічним описом першої публікації вченого, датованої 1942 роком — одним з найскладніших періодів в історії країни. Показчик фіксує рік за роком збільшення публікацій, що характеризує зростання наукового і творчого потенціалу вченого від невеликих за обсягом статей до монографічних праць, від виробничо-практичних посібників до фундаментальних теоретичних досліджень.

Значну частину розділу становлять описи авторських свідоцтв та патентів, зареєстрованих у 29 країнах світу.

Не менш важливою є широко представлена у цьому розділі інформація про публікації Бориса Патона з питань громадського, політичного, культурного життя суспільства, що розкриває широке коло інтересів вченого, демонструє активну життєву позицію патріарха української науки.

Бібліографічний посібник забезпечений пошуковим апаратом, який складається з трьох допоміжних показчиків: "Алфавітний показчик друкованих праць Б. Є. Патона", "Іменний показчик" та "Показчик патентних документів". Ці показчики є надійними путівниками, без яких пошук імен та документів був би майже неможливий через великий обсяг інформації, закладеної в посібнику.

Зрозуміло, що показчик є результатом великої пошукової роботи та ретельного відбору інформації, та, як і в кожній праці подібного масштабу, огріхи неминучі.

На наш погляд, посібнику не вистачає передмови "Від укладачів", що знайомила б користувачів із структурою, хронологічними межами, принципами розташування записів, орієнтувала б у системі допоміжних показчиків. Вочевидь, видання готувалося до друку впродовж кількох років і бібліографічні описи джерел склалися в основному за старим стандартом, але все ж таки рік випуску видання 2008 вимагає складання бібліографічних записів за чинними нормативними документами, тобто ДСТУ ГОСТ 7.1:2006, ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. Необхідно було б також уніфікувати наведення однорідних відомостей у бібліографічному описі, ширше використовувати анотавання записів, де назва не розкриває змісту публікації та надавати перевагу українським виданням при наявності того самого джерела кількома мовами.

Але, незважаючи на незначні недоліки, можна впевнено сказати, що показчик є значним явищем української бібліографії, вдалою спробою шляхом "персоніфікації" відтворити історію науки, країни, епохи.

*Ольга Устіннікова,
завідувач відділу наукової підготовки
державних бібліографічних показчиків
Книжкової палати України*